ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาวิเคราะห์ปู่เถ้าสอนหลานฉบับล้านนา

ผู้เขียน พระมหาจิตรการก์ หัวนา

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวรรณกรรมล้านนา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์เรื่อง "ปู่เถ้าสอนหลานฉบับล้านนา" ซึ่งเป็นวรรณกรรมคำสอนล้านนา ทั้ง ๑๑ ฉบับ จากต้นฉบับอักษรธรรมล้านนา ที่บันทึกลงในใบลานและพับสา ในด้านลักษณะการแต่ง โครงเรื่อง เนื้อหา การยกนิทานอุทาหรณ์ และภูมิปัญญาล้านนา ที่ปรากฏในวรรณกรรม

วิทยานิพนธ์แบ่งเป็น ๖ บท โดยบทที่ ๑ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และขอบเขตในการศึกษาวิเคราะห์ บทที่ ๒ กล่าวถึงแหล่งที่มาของต้นฉบับ ความเก่าแก่ของต้นฉบับ สภาพต้นฉบับ หมวดคำสอน และการลำดับเนื้อเรื่องในปู่เถ้าสอนหลาน โดยพิจารณาจากการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่อง ซึ่งพบว่า มีลักษณะการดำเนินเรื่อง ๑๐ ประการ แต่โดยส่วนใหญ่ใช้ภาษิตเป็นข้อๆ มาร้อยเข้าด้วยกันด้วยคำประพันธ์ประเภทร่ายโบราณ เน้นสัมผัสคำมากกว่าจัดหมวดหมู่คำสอน และพบว่า โครงเรื่องของปู่เถ้าสอนหลาน มี ๒ ส่วนคือ โครงเรื่องใหญ่ อันได้แก่ภาษิตคำสอนต่าง ๆ เป็นแกนหลักของเรื่อง และนิทานประกอบภาษิตเป็นโครงเรื่องย่อย เพื่อขยายความคำสอนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ ๓ กล่าวถึงนิทานซึ่งมีปรากฏในปู่เถ้าสอนหลานมากถึง ๙ ฉบับ จำนวน ๔๓ เรื่องซึ่งนิทานเหล่านี้มีที่มาจากแหล่งใหญ่ ๆ ๘ แห่ง คือจากคัมภีร์อรรถกถาชาดก มังคลัตถทีปนี อรรถ-กถาธรรมบท ชาดกนอกนิบาต ปฐมสมโพธิ นิทานพื้นบ้าน นิทานอีสป และเจี้ยก้อมล้านนา นิทานทั้งหมดมีความสัมพันธ์กับคำสอน อาจจัดกลุ่มคำสอนได้ถึง ๔๔ ข้อแบ่งเป็น ๓ หมวดใหญ่คือจริยธรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจ

บทที่ ๔ ว่าด้วยเนื้อหาของปู่เถ้าสอนหลาน ซึ่งจัดกลุ่มคำสอนสำหรับบุคคลที่สอนได้ทั้งหมดถึง ๑๐ กลุ่มคือ สอนบุคคลทั่วไป สอนผู้ชาย สอนผู้หญิง สอนพ่อแม่และลูกชาย-หญิง สอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ชนชั้นปกครอง สอนไพร่ สอนข้าทาส สอนพระสงฆ์ สอนผู้เฒ่า สอนครูและศิษย์ ด้วยเนื้อหาคำสอนที่หลากหลายครอบคลุมพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเช่น การปฏิบัติตนให้ถูกต้องในสังคม การระวังตน ระวังคน ระวังของ การคบมิตร การพูด การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ค่านิยม และคติความเชื่อ เป็นต้น

บทที่ ๕ ว่าด้วยกลวิธีการแต่ง และภูมิปัญญาที่ปรากฏในวรรณกรรม ซึ่งกลวิธีการแต่งในปู่เจ้าสอนหลาน มีหลายประการ เช่น การอ้างชื่อผู้สอนและผู้ถูกสอน ลักษณะคำประพันธ์ ซึ่งแยกเป็น ๒ ลักษณะคือร่ายโบราณและร่ายผูกปริศนาแล้วอธิบายด้วยร้อยแก้ว และความเรียงร้อยแก้วประกอบภาษิต ในด้านศิลปะการใช้ภาษา มีการใช้ภาษาถิ่นล้านนาโบราณ การใช้ภาษาบาลีสันสกฤต และกลวิธีการสอนจริยธรรม เช่น สอนตรงไปตรงมา สอนแบบปริศนาธรรม สอนโดยยกธรรมชาติมาแนะให้คิด เป็นต้น

ในส่วนภูมิปัญญาล้านนาผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในด้านการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ โดยเน้นในด้านการครองตน การครองเรือน การครองคน และการครองงาน การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม เน้นในด้านการสร้างสำนึกทางสังคมและการ เมือง การสร้างสำนึกทางศาสนาและวัฒนธรรม และการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เน้นการปรับตัวเข้ากับธรรมชาติทั้งด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้าและยารักษาโรค และการพัฒนาการเรียนรู้โดยอาศัยธรรมชาติ และบทที่ ๖ เป็นบทสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	A Study of The Lanna Versions of the Puthaosonlan
Author	Phra Maha Jittrakarn Huana
M.A.	Lanna Language and Literature
Thesis Advisor	Associate Professor Songsak Prangwatanakun

Abstract

The purpose of this thesis is to study writing techniques, plots, contents, anecdotes, and wisdom of 11 versions of Lanna didactic literature titled "Puthaosonlan" written on palm leaves and mulberry papers.

The thesis is divided into 6 chapters as follows: chapter 1, state of the problems, objectives, methodology and scope of the research. Chapter 2 describes the origin and history of all versions of Puthaosonlan studied, types of manuscripts, classification of teachings and orders of stories and writing techniques by considering the beginning, plots and the end of the stories. It is found that there are 10 ways of presenting stories, mainly by giving each item of proverbs then composed with ancient verse called "rai boran" which focussed on rhyme rather than on the grouping of didactic proverbs. It is also found that there are 2 kinds of plots, namely, main plot which consists of proverbs and teachings as main parts of the stories, and sub-plot consisting of anecdotes to exemplify and clarify the main plot.

Chapter 3 deals with 43 tales in 9 versions of this literary work. These tales are from 8 main sources namely, Arthakatha Jataka, Mangalatthathipani Books, Arthakatha Dharmapatha, Extra Jataka, Pathomasomphothi, folktales, Aesop's tales, and Lanna jests. All tales are related to didactic proverbs and teachings, which can be classified into 44 items and 3 main groups namely, behavioral, verbal, and spiritual.

Chapter 4 is concerned with the contents of Puthaosonlan. The contents of teachings can be divided into 10 groups; teaching of men, women, parents, sons and daughters, ruling class, free men, slaves, monks, elderly, teachers and students. These varieties of teachings cover all behaviors of all walks of life, from proper behaviors, how to make friends, speaking, education, religious, culture, values to believes.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Chapter 5 analyzes writing techniques and wisdom. Reference to names of teachers, and students is one of the techniques being used. There are 2 kinds of verses used, that is, ancient verse “rai boran”, and riddle verses with an explanation in prose, and essay explaining proverbs. Artistic usage of language can be observed. Old Lanna language, Pali,and Sanskrit are also being used. The ethic teaching is done directly or by using riddles, analogy and comparison.

Concerning the Lanna wisdom the researcher has analyzed it in 3 aspects as follows. First, the system relationship between man and man by focussing on how to take care of oneself, of household, of personnel management and of work. Second, the system of relationship between man and society, which focuses on the social, political, religious and cultural awareness and responsibility. Finally, the system of relationship between man and nature, which emphasizes the adaptation of men to nature in terms of living places, food, clothes and medicine, and also the learning development by using nature. Chapter 6 is the conclusion of the research and suggestions.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved